

Ἡ ἀναγνώριση ἀνεξάρτητου Ἑλληνικοῦ Κράτους

Πρωτόκολλο Λονδίνου, 22 Ἰανουαρίου / 3 Φεβρουαρίου 1830

Ἡ Ἑλλάδα μὲ Ἐπανάσταση κήρυξε τὸν Μάρτιο τοῦ 1821 ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὅτι ὀπλίστηκε νὰ συντρίψει δυσβάστακτο τυραννικὸ ζυγὸ. Ἀνελάμβανε ἀγῶνα ἱερό «*ὑπὲρ πίστεως καὶ ὑπὲρ ἀνακτήσεως πατρῶας γῆς καὶ ἐλευθερίας*». «*Τὸ δὲ σάλπισμα πολέμου διὰ τὴν ἀνέγερσιν πεπτωκὸτος ἔθνος εἶναι χερουβικὸς ὕμνος εἰς τὸν Ὑψιστον*», γράφει ὁ ἱστορικὸς Σπυρίδων Τρικούπης. Ἀλλὰ τὸ ἄγγελμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως, κίνημα γιὰ ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση, ἀναστάτωσε τὴ συντηρητικὴ Εὐρώπη. Ἦδη τακτικὴ τοῦ καθεστώτος τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας ἦταν μὲ στρατιωτικὲς ἐπεμβάσεις νὰ ἀναχαιτίζει κάθε ἐπαναστατικὴ κίνηση. Εὐτύχησε ὁμοίως τότε ὁ ἐλληνικὸς λαός, γιὰτι ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρωσίας ὑπηρετοῦσε ὁ Ἑλληνας Ἰωάννης Καποδίστριας. Ἐξάιρετος διπλωμάτης, παρακινοῦσε τὸν Τσάρο γιὰ δυναμικὴ ὑπὲρ τῆς Ἐπανάστασεως πολιτικὴ. Ὡς πολιτικὸς δὲ μὲ μέγιστο διεθνὲς κύρος καὶ προσωπικὲς φιλίαι καὶ γνωριμίες, πάλησε καὶ μὲ εὐστροφους διπλωματικούς ἐλιγμούς παρουσίαζε τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση ὡς ἐπαναστατικὴ ἔκρηξη ἔθνους τὸ ὁποῖο καταδυνάστευε βάρβαρος δυνάστης, καὶ ὄχι ὡς ἐξέγερση στασιαστικὴ, «*ὑποκινουμένη ἀπὸ διεθνεῖς ἀνατροπεῖς*». Ἔτσι ὁ πόλεμος τῶν Ἑλλήνων ἀναγνωριζόταν ὡς ἱερὸς καὶ νόμιμος!

Οἱ πρῶτες ἐξάλλου ἐλληνικὲς νίκες καὶ στρατιωτικὲς ἐπιτυχίες, οἱ θυσίες, οἱ διώξεις καὶ οἱ βασανισμοὶ μαχομένων καὶ ἀμάχου πληθυσμοῦ ποὺ ἀκολούθησαν, συγκίνησαν τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης, καὶ ρεῦμα φιλελληνισμοῦ διέτρεξε τὴ γηραιὰ ἡπειρο. «*Χάρις εἰς τὴν ἀκλόνητον καρτεροψυχίαν τῶν Ἑλλήνων καὶ εἰς τὴν μεγάλην συμπάθειαν ὄλων τῶν χριστιανικῶν λαῶν ἠναγκάσθησαν αἱ Μεγάλαι Αὐλαὶ Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσίας- [...] νὰ κηρύξωσι τὸ κατεδικασμένον ἔθνος ἐλεύθερον, αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον, νὰ χαιρετίσωσιν τὴν*

ἐπαναστατικὴν του σημαίαν καὶ νὰ ἐγγυηθῶσιν ἐνώπιον ὄλου τοῦ κόσμου τὴν πολιτικὴν καὶ ἀνεξάρτητον ὑπαρξίν του» (Σπ. Τρικούπης).

Μὲ ἐπίσημες διπλωματικὲς πράξεις ποὺ ἀποτελοῦν σταθμούς, οἱ τρεῖς Μεγάλαι Δυνάμεις κατέβαλαν προσπάθειες γιὰ τὴ ρύθμιση τοῦ Ἑλληνικοῦ Ζητήματος. Μὲ τὴ Συνθήκη τοῦ Ἰουλίου 1827 (συνέπεια τῆς ὁποίας ὑπῆρξε ἡ ναυμαχία στὸ Ναβαρίνο), μὲ τὸ Πρωτόκολλο τοῦ Λονδίνου στὶς 4/16 Νοεμβρίου 1828, τὸ Πρωτόκολλο τοῦ Λονδίνου στὶς 10/22 Μαρτίου 1829 καὶ μὲ τὸ Πρωτόκολλο τοῦ Λονδίνου στὶς 22 Ἰανουαρίου / 3 Φεβρουαρίου 1830, ὁδηγήθηκε ἡ Ἑλλάδα –κατ’ ἀρχὰς μὲ τὴν ἐξασφάλιση κάποιας αὐτονομίας– στὴ δημιουργία ἀνεξάρτητου Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Οἱ ἀποφάσεις βέβαια τῶν τριῶν Δυνάμεων, προϊόντα συμβιβασμοῦ κάθε φορὰ τῶν δικῶν τους συμφερόντων καὶ τάσεων, δὲν θὰ ἦταν ἐφικτές, ἂν δὲν ἦταν Κυβερνήτης στὸ πηδάλιο τῆς Ἑλλάδας ὁ Καποδίστριας. Ἐκεῖνος ὁ ἱκανὸς ἄνδρας, πεπειραμένος πολιτικὸς νοῦς, ἐπέφερε τὴ ραγδαία βελτίωση στὴν ἐσωτερικὴ κατάσταση τῆς πατρίδας μας, καὶ ἐπιτυχίες ἔσπευαν τὰ ὄπλα τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὰ ἔτη 1828-1829. Μὲ τὶς ἀδιάλειπτες ἐπιπλέον διπλωματικὲς του ἐνέργειες καὶ μὲ τὰ θαυμάσια ὑπομνήματα ἔθετε κάθε φορὰ ἐνώπιον τῶν τριῶν

Δυνάμεων τὰ ἑλληνικὰ δίκαια καὶ μὲ εὐστοχους χειρισμούς ἐπετύγχανε νὰ ματαιώνει τὴν ἐφαρμογὴ τῶν δυσμενῶν γιὰ τὸ Ἔθνος σημείων τῶν Πρωτοκόλλων. Ἀλλὰ ταυτόχρονα ὤφειλε νὰ ἐξασφαλί- ζει ἀπὸ τὶς Μεγάλες Δυνάμεις καὶ τὶς ἀπαραίτητες οικονομικὲς βοήθειες γιὰ τὴ ζωὴ τῆς χώρας καὶ τὴν ὕπαρξιν τῆς Ἐπαναστάσεως.

Καὶ ἐνῶ ἡ Ἑλλάδα καὶ ἡ κυβέρνησή της εἶχαν στραμμένα τὰ μάτια στὶς πράξεις τοῦ συμμαχικοῦ Συμβουλίου καὶ περίμεναν ἀπὸ ἐκεῖ τὴν ὀριστικὴ ἀποκατάσταση τῶν πραγμάτων, ὁ Σουλτᾶνος, ἰσχυρογνώμων, δὲν ἤθελε μῆτε νὰ δεχθεῖ τὴ μεσολάβηση ξένων Αὐτῶν, μῆτε τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδας νὰ ἀκούσει, μῆτε νὰ τῆς δώσει μιὰ μικρὴ πολιτικὴ ὕπαρξιν. Μὲ κανένα λόγον καὶ σὲ καμμία περίσταση

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ Συνθήκη τῆς Ἀδριανουπόλεως ἦταν τὸ πρῶτο γιὰ τὴν Ἑλλάδα θετικὸ ἀπόκτημα καὶ ἀφετηρία γιὰ πιὸ εὐνοϊκὴ καὶ ὀριστικὴ λύση. Ἀλλὰ σταθμὸ στὴ ζωὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἀποτελεῖ τὸ Πρωτόκολλο ποὺ καταρτίστηκε στὸ Λονδίνο στὶς 22 Ἰανουαρίου / 3 Φεβρουαρίου 1830 (μὲ τὸ παλαιὸ καὶ νέο ἡμερολόγιο ἀντίστοιχα), μὲ τὸ ὁποῖο τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ τερματιζόταν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση τοῦ 1821.

δὲν δεχόταν συζήτηση γιὰ τοὺς Ἕλληνας. Καὶ ὅσο πιεζόταν μόνο διπλωματικά, ἀπέριπτε ἐπίμονα τὶς προτάσεις τῶν πρεσβευτῶν.

Μὲ τὴν ἔναρξιν ὅμως τοῦ ρωσοτουρκικοῦ πολέμου, τὸν Αὐγούστο τοῦ 1829, καὶ τὴ ραγδαία ἐξέλιξή του μὲ ἦττες τῶν Τούρκων, ἄρχισε καὶ ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις νὰ ὑποχωρεῖ σταδιακὰ γιὰ τὴ ρύθμισιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ζητήματος ἀνάλογα μὲ τὴν προέλιψιν τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ. Κι ἐνῶ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1827 ἀπέριπτε μὲ ὑπεροψία «τὴν φιλικὴν μεσιτείαν τῶν ξένων αὐτῶν» καὶ δὲν δεχόταν «μηδὲ καὶ τὴν ὑποτελεῖν αὐτονομίαν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Ἑλλήνων», ὅταν οἱ Ρῶσοι πέρασαν τὸν Αἴμο καὶ πηλοσίαζαν στὴν Ἀδριανούπολιν, ἡ Πύλη

ἔσπευσε νὰ δηλώσει στοὺς Συμμάχους ὅτι «ὑπὸ αἰσθημάτων καλοκαγαθίας ὀρμωμένη συγκατατίθεται εἰς τὴν Συνθήκην τοῦ Λονδίνου καὶ δέχεται τὰς προτάσεις τῶν Πρεσβευτῶν, ἀλλὰ ὑπὸ ὄρου». Καὶ πάλι ὅμως, στὶς 9 Σεπτεμβρίου 1829, ὅταν γνωστοποιήθηκε στὴν Κωνσταντινούπολιν ὅτι ὁ ρωσικὸς στρατὸς προελαύνει πέρα ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν, ἡ ὀθωμανικὴ Πύλη δήλωσε ὅτι ἀποδέχεται τὴ Συνθήκην τοῦ Ἰουλίου 1827 ἄνευ ὄρων: «Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ὑπόσχεται [...] νὰ ὑπογράψῃ ὀλοσχερῶς πάσας τὰς πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς γενησομένας ὑπὸ τοῦ ἐν Λονδίῳ Συμβουλίου ἀποφάσεις».

Τέλος, στὶς 14 Σεπτεμβρίου 1829 στὴν Ἀδριανούπολιν, οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Πύλης ὑπέγραψαν τὸ κείμενο τῆς Συνθήκης τῆς Ἀδριανουπόλεως, μὲ τὸ ἄρθρο 10 τῆς ὁποίας ἡ Τουρκία δήλωνε τὴ συγκατάθεσή της καὶ ἀποδέχεται ὄρους καὶ προηγουμένων Συνθηκῶν. Μὲ τὸ ἄρθρο 10, δηλαδή, ἐξασφαλιζόταν ὀριστικὰ ἡ συγκατάθεση τῆς Πύλης γιὰ τὴν πολιτικὴ αὐθυπαρξίαν τῆς Ἑλλάδας, μάλιστα σὲ ἕκτασιν ποὺ συμπεριελάμβανε καὶ τὴ Στερεὰ Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐβοία, καὶ δὲν ὑπῆρχε πλέον περίπτωση νὰ ἐπαναλάβουν οἱ Τοῦρκοι ὑπεκφυγῆς καὶ καθυστερήσεις.

Στὰ ἑλληνικὰ κέντρα ὅμως ἡ Συνθήκη ἀκού-

στηκε με δυσφορία. Και τούτο, διότι: 1) τὸ κράτος θὰ παρέμενε ὑποτελὲς στὸν Σουλτάνο, καὶ κανένας δὲν ἐννοοῦσε τὴν ἐλευθερία, παρὰ μόνο μετὴν ἀνεξαρτησία, καὶ 2) τὰ πρὸς βορρᾶν ὄρια ἦταν περιορισμένα, καὶ ἀποκλείονταν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα νησιά καθαγιασμένα μετὰ αἷμα. Ἐν τούτοις, ὁ Καποδίστριας εὐχαρίστησε τὸν ἀντιπρέσβη τῆς Ρωσίας Πάνιν καὶ διέταξε νὰ ψαλιῶν δοξολογίες σὲ ὄλους τοὺς ναοὺς τῆς χώρας γιὰ τὴ Συμφωνία μετὴν ὁποία ἡ Ἑλλάδα ἀναγνωριζόταν ὡς κράτος καὶ γιὰ τὴ νίκη τῶν ρωσικῶν ὁπλῶν τὰ ὁποία τὴν ἐπέβαλαν.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ Συμφωνία τῆς Ἀδριανουπόλεως ἦταν τὸ πρῶτο γιὰ τὴν Ἑλλάδα θετικὸ ἀπόκτημα καὶ ἀφετηρία γιὰ πρὸς εὐνοϊκὴ καὶ ὀριστικὴ λύση. Ἀλλὰ σταθμὸς τῆς ζωῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ

Τὸ ἄρθρο 1 λοιπὸν τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830 ὀρίζει: «Ἡ Ἑλλὰς θέλει σχηματίσει ἕν Κράτος ἀνεξάρτητον, καὶ θέλει χαίρει ὅλα τὰ δίκαια, πολιτικά, διοικητικά καὶ ἐμπορικά, τὰ προσπεφυκότα εἰς ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν». Μετὴν πανηγυρικὴ αὐτὴ διακήρυξη τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδας ἀναγνωριζόταν στὴ διεθνή κοινωνία γιὰ πρώτη φορὰ ἡ ἴδρυση καὶ ἡ ὕπαρξη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Ἐθνὸς ἀποτελεῖ τὸ Πρωτοκόλλο ποὺ καταρτίστηκε στὸ Λονδίνο στὶς 22 Ἰανουαρίου / 3 Φεβρουαρίου 1830 (μετὰ τὸ παλαιὸ καὶ νέο ἡμερολόγιο ἀντίστοιχα), μετὰ τὸ ὁποῖο τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ τερματιζόταν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Πρῶτο ἀναγκαῖο ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως αὐτῆς ἦταν «ἡ ταχεῖα καὶ ὀλοσχερὴς παῦσις τῶν ἐχθροπραξιῶν» μεταξὺ Ὀθωμανῶν καὶ Ἑλλήνων. Μετὰ τὸ Πρωτοκόλλο αὐτὸ ἐξισορροποῦνταν τὰ συμφέροντα καὶ οἱ ἐπιρροὲς τῶν τριῶν Δυνάμεων, ποὺ συγκρούονταν στὴν Ἑλλάδα καὶ εὐρύτερα στὴν Ἀνατολή. Ἡ Ἀγγλία δηλαδὴ φοβόταν τὴν ἰσχὺ τῆς Ρωσίας μετὰ τὴν νίκη καὶ τὴν ἐξάπλωσίν της εἰς βάρους τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Δὲν ἐμπιστευόταν, ἐξάλλου, τὸν

«ἐτοιμοθάνατο ἀσθενῆ», τὴν Ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία, ὡς παράγοντα σταθερότητας στὴν Ἀνατολή, ὁπότε προσχωρεῖ στὴν ἄποψη νὰ παραχωρηθῆ ἡ πλῆρης ἀνεξαρτησία σὲ νέο κράτος, στὴν Ἑλλάδα, ὅπως ἤθελαν οἱ ἄλλες δύο Δυνάμεις ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ 1829.

Τὸ ἄρθρο 1 λοιπὸν τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830 ὀρίζει: «Ἡ Ἑλλὰς θέλει σχηματίσει ἕν Κράτος ἀνεξάρτητον, καὶ θέλει χαίρει ὅλα τὰ δίκαια, πολιτικά, διοικητικά καὶ ἐμπορικά, τὰ προσπεφυκότα εἰς ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν». Μετὴν πανηγυρικὴ αὐτὴ διακήρυξη τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδας ἀναγνωριζόταν στὴ διεθνή κοινωνία γιὰ πρώτη φορὰ ἡ ἴδρυση καὶ ἡ ὕπαρξη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Τὸ Πρωτοκόλλο τοῦ Φεβρουαρίου 1830 ἀναγνώριζε δηλαδὴ μιὰ ὑπάρχουσα κατάσταση. «Τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος κατὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ 1830 ἀποτελοῦσε πραγματικὴ ἀναμφισβήτητη. Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς κατεῖχε ἐδαφικὴ ἔκταση (εἶχαν ἐλευθερωθῆ ἡ Πελοπόννησος, ἡ Στερεὰ, οἱ Κυκλάδες καὶ ἡ Σάμος), ὑπῆρχε Κεντρικὴ Κυβέρνηση μεγίστου κύρους στὴ χώρα, διοικητικὲς ἀρχὲς, τάξη καὶ ἀσφάλεια πλήρης στὸ ἐσωτερικὸ, ἐξαιρετικὴ κρατικὴ δραστηριότητα, στρατιωτικὲς καὶ ναυτικὲς δυνάμεις. Ἡ Κυβέρνηση ἔχαιρε διεθνοῦς ἀναγνωρίσεως, καὶ οἱ τρεῖς Δυνάμεις βρισκόταν σὲ ἀνταπόκριση μαζί της, διπλωματικοὶ δὲ ἀντιπρόσωποι (Ἀντιπρέσβεις) ἦταν διαπιστευμένοι ἐκ μέρους τῶν τριῶν Δυνάμεων» (Ἀθ. Δεσποτόπουλος).

Ἀλλὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ Πρωτοκόλλου περιελάμβανε καὶ πολλὰ δυσμενῆ σημεῖα γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ πρὸ ὀδυνηρὸ ἦταν ἡ περιορισμένη ἐδαφικὴ ἔκταση αὐτοῦ τοῦ Κράτους, ὡς ἀντάλλαγμα στὴν Τουρκία. Ἡ συνοριακὴ γραμμὴ στὰ βόρεια ὀριζόταν ἀπὸ τὶς ἐκβολὲς τοῦ Ἀσπροποτάμου ὡς τὶς ἐκβολὲς τοῦ Σπερχειοῦ, ἐνῶ μετὰ τὸ προηγούμενον Πρωτοκόλλο τῆς 10^{ης}/22^{ας} Μαρτίου 1829 ἡ Ἑλλάδα ἔφθανε ὡς τὴ γραμμὴ ἀπὸ τὸν Παγασσικὸ ὡς τὸν Ἀμβρακικὸ κόλπο. Ὀλόκληρες περιοχὲς τῆς Δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδας, δυτικὰ τῆς γραμμῆς τοῦ Ἀχελῷου, κατοικοῦμενες ἀπὸ ἑκατὸ περίπου χιλιάδες Ἑλληνας, ἔμεναν στοὺς Τούρκους. Ἦταν αὐτὲς οἱ περιοχὲς ποὺ «ἐκράτησαν πολλὰ τὸν χεῖμαρρον τῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος συρρευσάντων κατὰ γῆν στρατευμάτων τῆς Τουρκίας» (Ἐπιτομή Γεωγραφίας).

Ἀπὸ τὰ νησιά μας μόνο Εὐβοία, οἱ Δαιμονόνησοι (Βόρειες Σποράδες), ἡ Σκῦρος καὶ οἱ Κυκλάδες, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀμοργοῦ, παραχωροῦνταν στὴν Ἑλλάδα. Νησιά ὅμως «ζυμωμένα μετὰ αἷμα», ὅπως ἡ Σάμος καὶ ἡ Κρήτη, τὰ Ψαρὰ καὶ ἡ Κάσος, ἡ Χίος κ.ἄ., ἀφήνονταν στὴν Ὀθωμανικὴ

αυτοκρατορία, χωρίς καμία μέριμνα για τὰ νησιά αὐτὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀμνηστία τῶν πληθυσμῶν τους. Ἐξάλλου, διατασσόταν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση νὰ ἀνακαλέσει τὸ συντομώτερο ἀπὸ στεριά ἢ θάλασσα τὰ στρατεύματά της ποὺ βρίσκονταν ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα καὶ νὰ ἐγκαταλείψει ἐπαρχίες καὶ πληθυσμούς στους Τούρκους. Ἐπιβαλλόταν δὲ στὴ χώρα πολίτευμα μοναρχικὸ κληρονομικὸ καὶ ξένος Ἡγεμόνας, χωρὶς νὰ ἐρωτηθεῖ ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἔστω καὶ τυπικά, γιὰ τὸ πολίτευμα καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἡγεμόνα.

Τὸ περιεχόμενο τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830 κοινοποιήσαν στὶς 8 Ἀπριλίου οἱ πρεσβευτὲς τῶν τριῶν Δυνάμεων στὴν Ὀθωμανικὴ Πύλη καὶ οἱ ἀντιπρέσβεις τους στὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση. Ἡ Πύλη ἀποδέχθηκε τὶς ἀποφάσεις τῶν Δυνάμεων, καὶ ἔτσι ἀναγνωρίζονταν ἡ πολιτικὴ

ვენνόηση πάντα μετὰ τὴ Γερουσία, ὥστε νὰ ἔχει καὶ ἐκείνη μερίδιο εὐθυνῶν καὶ οἱ ἐνέργειές του γιὰ τὸ ἔθνος νὰ ἔχουν κύρος. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε: Ἐξαίρει τὴν ἀναγνώριση τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδας, ὑποδηλώνει τὴ δύσκολη θέση σχετικὰ μετὰ τὴν ἄμεση ἀποδοχὴ τῶν ἀποφάσεων, σχολιάζοντας ἔντονα τὴν ἐπιβολὴ στὴν Ἑλλάδα μοναρχικοῦ πολιτεύματος καὶ τὴν ἐκλογὴ Ἡγεμόνα ἀπὸ τὶς τρεῖς Δυνάμεις, διεκδικεῖ δὲ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ λαοῦ τὰ συνταγματικὰ δικαιώματα ποὺ θέσπισαν οἱ τέσσερις Ἐθνοσυνελεύσεις, καὶ μόνο ὕστερα ἀπὸ τὴν ὑπόμνηση τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν διατυπώνει καὶ τὴν ἔκφραση τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης στὶς τρεῖς Δυνάμεις.

Στὴ συνέχεια, καὶ γιὰ νὰ κερδίσει χρόνο, προβάλλει τὴ νομικὴ ἀδυναμία γιὰ πλήρη ἀποδοχὴ τοῦ Πρωτοκόλλου, διότι σύμφωνα μετὰ τὴν Ἀπόφαση

Μὲ πίστη στὴ θεία Δίκη πορεύθηκε καὶ τότε ὁ λαός μας, ὁ δὲ φωτισμένος Κυβερνήτης τοῦ Ἰωάννης Καποδίστριας –καὶ μετὰ θάνατον (27/9/1831)– ἐξακολουθοῦσε νὰ ὑπηρετεῖ τὴν Πατρίδα του. Διότι οἱ τεκμηριωμένες ἀπόψεις καὶ τὰ ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματά του σὰ διπλωματικὰ ἔγγραφα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὶς Γερουσίας πρὸς τὶς Δυνάμεις καὶ τὸν Λεοπόλδο ἄνοιξαν τὸν δρόμο, γιὰ νὰ ὑπογραφεῖ ἡ Συνθήκη τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸ Πρωτόκολλο τοῦ Λονδίνου τὸ 1832. Τότε παραχωρήθηκε στὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρη ἡ Στερεά. Τὸ νέος Κράτος ἐξασφάλιζε πιά τὴν ἀπαραίτητη γεωπολιτικὴ βάση γιὰ νὰ ὑπάρξει.

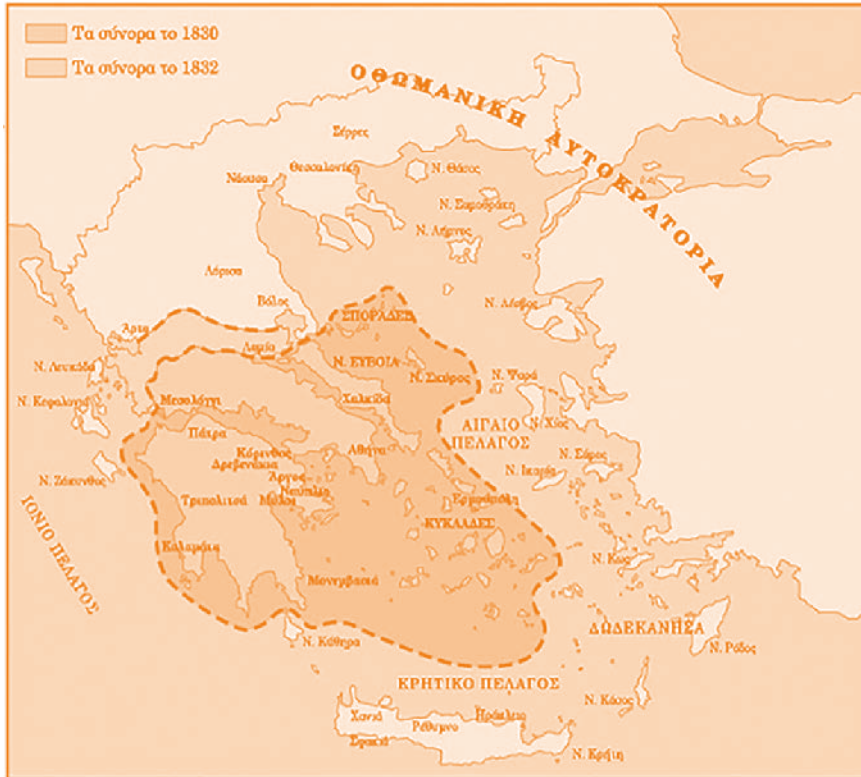
ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδας καὶ ἀπὸ τὴν Ὀθωμανικὴ αυτοκρατορία.

Ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση οἱ Δυνάμεις ἀξίωσαν ἀμέσως καὶ ἐξ ὀλοκλήρου ὀρισμένα μέτρα: α) ἐπίσημη δημοσίευση τῆς ἀνακωχῆς, β) ἐκκένωση ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ στρατὸ καὶ τὸν ἑλληνικὸ στόλο τῶν περιοχῶν καὶ τῶν νησιῶν ποὺ βρίσκονταν ἐκτὸς τῶν προβλεπομένων συνόρων καὶ γ) ἐγγύηση τῆς προσωπικῆς καὶ κτηματικῆς ἀσφάλειας τῶν μουσουλμάνων ποὺ θὰ προτιμοῦσαν νὰ διαμείνουν στὴν Ἑλλάδα. Ἀπαιτοῦσαν δὲ «... *τελείαν καὶ πρόθυμον προσχώρησιν εἰς τὰ δεδογμένα* (στὶς ἀποφάσεις)», μετὰ τὴ δικαιολογία ὅτι οἱ Δυνάμεις ἀπέκτησαν θετικὰ δικαιώματα ὡς ἐλευθερωτὲς καὶ προστάτες καὶ σωτῆρες τῶν Ἑλλήνων.

Δὲν πτοήθηκε ὅμως ὁ Καποδίστριας ἀπὸ τὴν προκλητικὴ στάση τῶν ἀντιπρέσβων, ἀλλὰ ἐπιστράτευσε τὴ διπλωματικὴ του δεινότητα, σὲ συ-

τῆς Γ' Ἐθνοσυνελεύσεως τοῦ Ἄργους οἱ ὀριστικὲς ἀποφάσεις ἔπρεπε νὰ ὑποβληθοῦν «*εἰς τοὺς Πληρεξουσίους τοῦ ἔθνους καὶ νὰ ἐπικυρωθῶσι παρ' αὐτῶν*». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ στὶς συγκεκριμένες μετὰ τὸ στοιχεῖα α, β, γ ἀπαιτήσεις: α) Ἡ ἀνακωχὴ ὑπάρχει στὴν πράξη, ἀφοῦ ἔχει σταθερῶς ἐγκύκλιος στους κατὰ θάλασσαν καὶ ξηρὰν ἀρχηγούς τῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων. β) Θὰ συμπράξει ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση, ὥστε νὰ κενωθοῦν ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα καὶ τὶς θαλάσσιες ἑλληνικὲς μοῖρες οἱ τόποι ποὺ δὲν θὰ συμπεριληφθοῦν στὸ νέο Κράτος, ἅμα οἱ Τούρκοι ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὴν Ἀττικὴ καὶ τὴν Εὐβοία. Καὶ γ) ὅσοι Μουσουλμάνοι κατοικοῦν στὴν Ἑλλάδα χαίρουν τέλειαν προσωπικῆς ἀσφάλειας καὶ νέμονται τὶς ἰδιοκτησίες τους.

Δηλώνει ἐπίσης ὅτι θὰ ἐνημερώσει ἐγγράφως ὡς πρὸς τὸ σύνολο τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων καὶ τῶν συνόρων τὸν Πρίγκιπα Λεοπόλδο τοῦ Σάξ

ταγεμίσει από πειρατὰς τὴν Ἑλληνικὴν θάλασσαν εἰς τὸ νὰ κρατῆ ἄγρηνον κατὰ μὲν τὴν θάλασσαν σημαντικὴν ναυτικὴν δύναμιν, κατὰ δὲ τὴν γῆν στρατεύματα πολυάριθμα;»

Μὲ πίστη στὴ θεία Δίκη πορεύθηκε καὶ τότε ὁ λαὸς μας, ὁ δὲ φωτισμένος Κυβερνήτης τοῦ Ἰωάννης Καποδίστριας –καὶ μετὰ θάνατον (27/9/1831)– ἐξακολουθοῦσε νὰ ὑπηρετεῖ τὴν Πατρίδα του. Διότι οἱ τεκμηριωμένες ἀπόψεις καὶ τὰ ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματά του στὰ διπλωματικὰ ἔγγραφα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὶς Γερουσίας πρὸς τὶς Δυνάμεις καὶ τὸν Λεοπόλδο ἄνοιξαν τὸν δρόμο, γιὰ νὰ ὑπογραφεῖ ἡ Συνθήκη τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸ Πρωτόκολλο τοῦ

Κοβούργου, ἐκλεγμένο ἀπὸ τὶς τρεῖς Δυνάμεις καὶ ἀρμόδιο νὰ ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἑλλάδα πρὸς αὐτές, ὥστε πληροφορημένος γιὰ τὶς ἐθνικὲς ἐπιδιώξεις νὰ ὑποστηρίξει μὲ ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα τὰ ἐθνικὰ δίκαια.

Ἄν μελετήσουμε ὅμως τὸ Ὑπόμνημα ποῦ ὑπέβαλε ἡ Γερουσία στὶς Δυνάμεις («τὸ Ὑπόμνημα εἶχε πράγματι συντάξει ὁ Καποδίστριας», γράφει ὁ Διον. Κόκκινος), θὰ νιώσουμε νὰ φερουγίζει μέσα μας ἔντονα ἡ ἀγωνία τῶν Πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους. Ὅπως π.χ. γιὰ τὴ μειωμένη ἔκταση καὶ τὰ ἀνυπεράσπιστα χωρὶς φυσικὰ ὀχυρώματα (δύσβατα ὄρη ἢ βαθεῖς ποταμούς) σύνορα τῆς Ἑλλάδας. Τὰ ἐρωτήματά τους καυτὰ: «Πῶς θὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ πραγματικὴ ἐλληνικὴ ἀνεξαρτησία; Εἰς τὴν θάλασσαν, ἡ ἑννέα ἔτη ἀδιακόπως αἱματονομένη Κρήτη, ἡ ἀκαταδάμαστος Σάμος, αἱ νῆσοι τῶν Ψαρῶν καὶ τῆς Κάσου ὑπῆρξαν τὰ θαλάσσια προπύργια... Οἱ ἄνθρωποι τῶν μερῶν αὐτῶν μὲ ποῖον ὄμμα θέλουσιν ἰδῆ ὅτι αὐτοὶ μὲν προμαχόμενοι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἔθνους δουλῶνται, οἱ δὲ λοιποὶ συναγωνισταὶ τῶν ἐλευθερώνονται; Αἱ ἀποσπώμεναι τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἐπαρχίαι, φωλιαὶ ἀνθρώπων ἐλευθερῶν καὶ πολεμικῶν, δὲν θὰ μετανάψουσι τὸ πῦρ τοῦ κατασβεσθέντος πολέμου; Ἡ ἐγκατάλειψις τῆς Κρήτης, τῆς Σάμου, τῆς Χίου [ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα ὄλων τῶν ἐκτὸς τῶν προβλεπομένων συνόρων ἐλληνικῶν νησιῶν] [...] δὲν θέλει κα-

Λονδίνου τὸ 1832. Τότε παραχωρήθηκε στὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρη ἡ Στερεά. Τὸ νέος Κράτος ἐξασφάλιζε πιά τὴν ἀπαραίτητη γεωπολιτικὴ βάση γιὰ νὰ ὑπάρξει.

Ἔτσι, μὲ τὴν ἀναγνώριση ἀνεξάρτητου Ἑλληνικοῦ Κράτους πραγματοποιοῦνταν γιὰ πρώτη φορὰ καὶ ὀριστικὰ ὁ κορυφαῖος σκοπὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης. Γιὰ τὸν ἐλεύθερο πολιτικὸ βίον τοῦ ἔθνους μας οἱ Ἕλληνες διεξήγαγαν ἕναν δραματικὸ ἀγῶνα ἐπὶ ἑννέα ἔτη, ἀπὸ τὸν Μάρτιο τοῦ 1821 μέχρι καὶ τὴν τελευταία νικηφόρο μάχη στὶς 12 Σεπτεμβρίου 1829 στὴν Πέτρα τῆς Βοιωτίας. Αὐτὸν τὸν Ἀγῶνα προσπαθοῦσε ἡ Τουρκία κάθε φορὰ νὰ καταπνίξει μὲ τὶς στρατιές της. Ἀποδεχόμενη λοιπὸν τὴ Συνθήκη τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδας, ὁμολογοῦσε τὴν ἥττά της. «Ἡ Πύλη ταπεινωθεῖσα ἄφησεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Συμμάχων τὴν ἴδυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος καὶ ἡ ἐπὶ τεσσάρων αἰῶνων ὑπὸ σκληρὰν δουλείαν Ἑλλὰς μετέβη ὑπερφυῶς ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» (Σπιυρίδων Τρικούπης). Ἀπὸ τότε ἄρχισε διαδοχικὰ ἡ κατάρρευση τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας μὲ τὴν ἀπώλεια μεγάλων τμημάτων τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐδαφῶν.

ANNA K. ΚΟΡΝΑΡΟΥ-ΚΑΛΑΜΑΡΑ